

SCRISOAREA DE CRĂCIUN A MINIȘTRILOR GENERALI FRANCISCANI

Assisi, 25 decembrie 2020

«Poporul care umbla în întuneric a văzut o lumină mare,
peste cei care locuiau în ținutul umbrei morții a strălucit o lumină» (Is 9, 1).

Familia Franciscană,
surori și frați

Speranța este îndrăzneată!

Dragi frați și surori din întreaga Familie Franciscană

Domnul să vă dea pacea!

Luminozitatea și muzicalitatea sunt două dintre diferitele componente ale gramaticii de Crăciun. Toma din Celano, povestind despre Crăciunul petrecut de Sfântul Francisc la Greccio, vorbește despre o noapte „luminoasă ca în plină zi și încântătoare atât pentru oameni cât și pentru animale!”. În această noapte, „oamenii vin și se bucură de o bucurie niciodată gustată până acum, în fața reînnoitului mister. Pădurea vuieste de voci iar stâncile răsună cu coruri festive. Frații îi cântă Domnului laudele cuvenite și toată noaptea pare un tresărit de bucurie”(cf. FF 469).

În calitate de reprezentanți ai mării Familii Franciscane internaționale, în timp ce deja întrezărim Lumina care vine de Sus, vă propunem, într-un limbaj muzical, o reflecție asupra frumosului sunet al Enciclicii *Fratelli tutti*.

1. ÎN NOTAȚIE MUZICALĂ

1.1. O nouă partitură

Suntem spre finalul „navigării” în Advent, iar Crăciunul este deja la orizont! Mai lipsesc doar câteva zile până la sfârșitul anului 2020, și putem spune încă de pe acum că a fost un an foarte deosebit. Se pare că în ultimele luni am trăit experiențe ce ar fi suficiente pentru un întreg deceniu. Virusul, schimbările politice, protestele din multe țări, tensiunile, războaiele, disprețul, risipa, haosul informațional - am experimentat că lumea a devenit mai întunecată și, de asemenea, datorită diferitelor *lockdown*-uri, a fost mai închisă (cf. Francisc, *Fratelli tutti* [= FT], cap. I: *Umbrele unei lumi închise*, nn. 9-55). Și tocmai în acest moment istoric am primit de la Papa Francisc Enciclica *Fratelli tutti*, în care își împărtășește dorința de a avea curajul să viseze, să aspire la o familie umană unită, la o îmbrățișare globală între surori și frați, „*fi ai aceluiși pământ care ne găzduiește pe noi toți*” (FT n. 8).

Sfântul Părinte Papa în introducerea Enciclicii *Fratelli tutti* face o referire specifică la dragostea fraternă trăită și promovată de fratele Francisc, dragostea lui atât față de cel de lângă el cât și de cel care stă departe; iubirea față de făpturile Domnului, în primul rând față de „*cei care sunt din aceeași carne*” (FT nr. 2), în mod deosebit față de cei săraci și marginalizați. Sfântul Părinte amintește, de asemenea, sensul profund al vizite istorice și umile a fratelui Francisc la Sultanul Malik-al-Kamil din Egipt. Pe Sărăcuțul din Assisi l-a văzut ca pe un frate, ca pe o persoană care are „*o inimă fără granițe, capabilă să depășească distanțele datorate originii, naționalității, culorii sau religiei*” (FT nr. 3). Papa Francisc

mărturisește că Sfântul Francisc însuși este un mare comunicator al iubirii lui Dumnezeu și „*un părinte rodnic care a dat naștere visului unei societăți frățești*”; aceasta a fost principala motivație pentru scrierea noii Enciclice (FT nr. 4).

Atunci, cu atât mai mult, ar trebui să devină și o motivație pentru noi, membrii Familiei Franciscane! Vrem să spunem și mai multe... Noi, Miniștrii generali ai Familiei franciscane, ne-am dus la Assisi și am fost acolo, pe 3 octombrie, la Mormântul Sfântului Francisc, în timp ce Papa Francisc celebra Sfânta Liturghie și își semna scrisoarea! Am putut să-l salutăm pe Sfântul Părinte în numele tuturor. Acea ocazie pe care ne-a oferit-o Providența, vrem să o interpretăm ca pe o invitație specială adresată întregii Familii și în primul rând nouă, Miniștrilor. Este o invitație de a lua în serios Enciclica *Fratelli tutti* și indicațiile sale, ca un pe dar și o sarcină pe care ne-o dă Papa în acest an 2020, ca o motivație care vine de la Sfântul Francisc prin Papa Francisc; ca o nouă partitură de învățat, exersat și de realizat în marea operă a istoriei.

1.2. Diferite note în acordul speranței

Papa Francisc este realist și nu ezită să spună lucrurilor pe nume. Analizând situația în care se află lumea de astăzi (FT nr. 9-55), el vorbește despre „*umbre dense, care nu ar trebui ignorate*” (FT nr. 54). Și nu se oprește aici. Care este răspunsul pe care îl dă acestor suferințe pe care le experimentează întreaga omenire? Speranța! Și ce este speranța? Este acel ceva care ne vorbește „*de o sete, de o aspirație, de o dorință de plinătate, de o viață împlinită, de a te măsura în fața a ceea ce este mare, cu ceea ce umple inima și ridică spiritul*

spre lucruri mari, precum adevărul, bunătatea și frumusețea, dreptatea și dragostea...”. Este o realitate care „este îndrăzneată, știe să privească dincolo de confortul personal, micile garanții și compensații care restrâng orizontul, să se deschidă către idealuri mărețe care fac viața mai frumoasă și mai demnă” (FT nr. 55).

Dar de unde avem speranță? Răspunsul spontan este probabil acesta: trebuie să o luăm de la Dumnezeu. Și chiar așa este. Sursa speranței și a bucuriei este Dumnezeu și Evanghelia sa. Papa Francisc a amintit deja acest lucru în *Evanghelii Gaudium*, când a subliniat că adevărata bucurie se naște din legătura dintre Dumnezeu și om, între creștin și Isus Cristos (*Evanghelii Gaudium* nr. 1-8). Aceasta este prima notă a acordului speranței - descoperirea de sine ca fiind fii ai lui Dumnezeu și prietenii lui.

Fiecare acțiune, fiecare solidaritate, fiecare prietenie socială își are baza în această descoperire, pentru că dacă suntem fii ai aceluiași Tată, aceasta înseamnă că trăim printre frați și surori. Și nu suntem indiferenți în fața fratelui și a surorii. În Enciclica *Fratelli tutti* se amintește chiar acest lucru: speranța nu este ceva care se dobândește de unul singur și trăind singur, independent de ceilalți. Nu, speranța se construiește împreună, redescoperindu-se reciproc ca frați și surori. Iată a doua notă a acordului - descoperirea că nu suntem izolați, că și alții există, că suntem toți legați între noi și de folos și „*nimeni nu se salvează de unul singur*” (FT nr. 54).

Și din moment ce trăim pe această planetă și în acest moment specific al istoriei, speranța noastră se referă și la casa noastră: Pământul. Papa Francisc, în *Laudato si'* [=

LS], după ce a recunoscut că „*există o mare deteriorare a casei noastre comune*”, ne invită să avem speranță, deoarece ea „*ne invită să recunoaștem că există mereu o cale de ieșire, că putem mereu să schimbăm direcția, că putem mereu să facem ceva pentru a rezolva problemele*” (LS nr. 61). A treia notă de speranță are, așadar, gustul apei proaspete, miroase a aer curat al pădurilor curate și are sunetul pădurii tropicale umplute cu cântecul a mii de păsări. Această notă completează acordul speranței, care nu ar suna bine dacă ar fi ciung sau dacă i-ar lipsi una dintre cele trei note.

2. ÎN CONCERT

2.1. Primele acorduri - relație și întâlnire

Laudato si' se întreba ce lume ne dorim pentru viitor, ce planetă ne dorim; *Fratelli tutti* ne întreabă despre ce relații dorim pentru viitor. Intuițiile enciclicii *Fratelli tutti* îi invită pe toți să descopere și să alimenteze speranța pentru o lumea în care „*totul este deschis*” (cf. FT capitolul III: *Gândirea și generarea unei lumi deschise*, nr. 87-127) și, cu siguranță, pun întrebări și despre identitatea noastră, despre misiune și, prin urmare, și despre formare. Mutând aceste întrebări în cadrul Familiei Franciscane, ne-am putea întreba: noi, Franciscanele și Franciscanii, ce lume franciscană viitoare, ce valori, stil și gândire, dorim să le transmitem celor care vor veni după noi? Și mai presus de toate, ce fel de relații ne dorim în lumea noastră franciscană? Și, în cele din urmă, ne dorim ca această lume a noastră franciscană să fie accesibilă și deschisă tuturor?

Laudato si' spunea că lumea este o rețea de relații (trebuie amintit că „relația” este una

dintre principalele categorii franciscane), unde totul este conectat (cf. LS nr. 117); *Fratelli tutti* spune că această rețea de relații din păcate se deteriorează; că amenințarea este izolarea; dar propune, de asemenea și grija, și reafirmă că speranța se găsește în cultura întâlnirii (cf. FT nr. 30).

Cum se generează cultura întâlnirii? Papa Francisc amintește că „*orice schimbare are nevoie de motivații și de un drum educativ*” (LS nr. 15) și că ar trebui să fie organizat în așa fel încât să poată fi extras din „*comoara experienței spirituale creștine*” (LS nr. 15), și putem adăuga, chiar și din cea franciscană. Prin urmare, recunoaștem necesitatea de a lua în considerare, în toate *ratio formationis*, și în fiecare dintre *ratio studiorum*, tema unei specifice și clare formări umane, sociale și „de mediu”, bazată pe aceste convingeri ale Papei. Se pare că este nevoie să ne întrebăm cum să introducem în cursurile noastre de formare o mare întrebare despre cum să încurajăm cultura întâlnirii. Pentru că apropierea este cea care salvează și salvează nu numai omul, ci și casa lui, pământul.

2.2. Acordurile antercedente – atenție și dialog

Comentând parabola bunului Samaritean, Papa Francisc ne-a amintit că „*suntem cu toții foarte concentrați asupra nevoilor noastre*” (FT nr. 65) și, prin urmare, riscăm să fim incluși în categoria în care sunt preotul și levitul, indiferenți față de „*persoana rănită, întinsă pe pământ de-a lungul drumului, care fusese atacat*” (FT nr. 63). Pentru a măsura nivelul atenției noastre față de ceilalți, ne putem întreba dacă „*a vedea pe cineva suferind ne deranjează, ne incomodează, pentru că nu vrem să pierdem timpul din*

cauza problemelor altora” (FT nr. 65). Una dintre urările de făcut și nu numai în această perioadă de Crăciun este, prin urmare, să avem mai mult curaj în a asuma „*modelul bunului samaritean*” (FT nr. 66) și în „*a învia vocația noastră de cetățeni al Țării noastre și al întregi lumi, constructori ai unei noi legături sociale*” (FT nr. 66). De fapt, „*orice altă alegere duce fie de partea tâlharilor, fie de cea a celor care trec fără a avea compasiune pentru suferința omului rănit de pe cărare*” (FT nr. 67). Prin acest augur, apare o altă întrebare: cum putem fi și mai creativi și să nu ne abandonăm „*construind o societate de excludere*”, ci făcând „*a noastră fragilitatea altora*” (FT nr. 67)? Cum putem fi mai atenți față de aproapele? Cum putem fi și mai îndrăzneți în a ne apropia cât mai mult de cei marginalizați? (cf. FT nr. 233-235).

Papa Francisc, vorbind despre sursa de inspirație pentru Enciclica sa *Laudato si'*, pe lângă Sfântul Francisc îl indică și pe „*iubitul patriarh ecumenic Bartolomeu*” (LS n. 7). Vorbind despre sursa de inspirație pentru *Fratelli tutti*, el mărturisește că l-a găsit ca imbold pe Marele Imam Ahmad Al-Tayyeb (cf. FT nr. 29). Cu aceasta, el oferă un exemplu concret și relevant al dialogului pe care creștinii, pornind de la identitatea lor inalienabilă (cf. FT nr. 3), sunt chemați să caute „*cu toți oamenii de bunăvoință*” (FT nr. 6). În calitate de frați franciscani și surori franciscane, suntem deja implicați în acest dialog în diferite locuri și moduri; dar poate ne putem întreba cum să creștem spațiile de dialog și de întâlnire cu toți oamenii și mai ales cu cei care nu ne împărtășesc credința, dar care trăiesc și lucrează adesea alături de noi.

Sfântul Francisc a lăsat câteva indicații practice - se poate începe de la un salut: *Domnul să vă dea pace!* (cf. FF 121). Pentru că pentru a saluta pe cineva în acest fel, trebuie mai întâi să-l „vezi”. Și apoi, un salut este uvertura dialogului! Să ne amintim, totuși, că salutul Sfântului Francisc se adresează tuturor, în aceeași măsură și cu aceeași bunătate (cf. și FT, nr. 222-224)! Fără excepție, pentru că în fiecare a recunoscut o soră sau un frate și știa că în inima lui Dumnezeu nu există copii de rangul doi!

2.3. La școala de muzică

Am primit de la Papa Francisc o nouă partitură de învățat. Melodia pare a fi complicată, dar știm că toate melodiile par complicate la început. Notă după notă, acord după acord, încet ajungem să dobândim capacitatea unei performanțe bune. Noul cântec povestește visul unei lumi deschise, a unei lumi în care domnește întâlnirea, în care sunt posibile noi stiluri de viață, noi moduri de a privi și de a gândi. Responsabilii pentru interpretarea acestei piese suntem și noi; de aceea este necesar să se genereze procese interne (*ad intra* Ordinului, de exemplu, în formare) și extra (în serviciul nostru către lume), procese care pot ajuta la intrarea în logica muzicii ascunse în partitura „*Fratelli tutti*”.

Unde să înveți notele acestei piese muzicale noi? Perioada Crăciunului vine în ajutorul nostru și ne invită să urmăm o școală de muzică mai bună. Sfântul Francisc mărturisește că, Crăciunul este cel mai bun moment pentru a practica, de fapt: „*În acea zi Domnul a trimis îndurarea și noaptea cântarea sa*” (cf. FF 303). La Betleem are loc o întâlnire. Dumnezeu însuși contribuie la

cultura întâlnirii și se face aproapele: unul dintre noi. Stabilește un dialog, la început fără cuvinte, țesut doar cu priviri - (trebuie să fi fost impresionant - și cu siguranță Maria din Nazaret a făcut-o! - să privești, pentru prima dată după crearea lumii, în ochii lui Dumnezeu!) - Dumnezeu, de sărbătoarea Crăciunului ne dăruiește chipul Său, pentru că „*nimeni nu poate experimenta valoarea vieții fără chipuri concrete de iubit*” (FT nr. 87). El este primul care a învățat cum să trăiască un stil de viață profetic și contemplativ, capabil să se bucure profund fără a fi obsedat de consum.

Iată, sursa identității noastre; iată unde să aflăm ce înseamnă să ne întâlnim cu cei care sunt departe și sunt total diferiți. Formarea începe aici: de la contemplarea chipului lui Isus Cristos, înfășurat în scutece, sărutat de Maria din Nazaret și îmbrățișat de Iosif. Pe acest chip putem citi că Dumnezeu este iubire (*1In 4, 16*); Iubirea care nu știe altceva decât să se dăruiască pe deplin și, conștientă de nevoia noastră de mântuire, a venit în întâmpinarea noastră. „*Cel mai sfânt și iubit copil, care ne este dat și s-a născut pentru noi de-a lungul căii și a fost așezat în iesle*” (cf. FF 303), este Cuvântul prin care Tatăl reînnoiește dialogul cu întreaga omenire; Cuvântul care s-a făcut trup pentru a dialoga și a venit să locuiască printre noi (*In 1, 14*).

Iată unde este sursa speranței! Este acolo unde este Dumnezeu și, în același timp, este acolo unde sunt frații și surorile: El a coborât și a venit să locuiască chiar printre noi.

Și noi, Miniștrii generali ai Familiei Franciscane, dorim să contribuim la scrierea noii partituri prin acordul de speranță, relație și întâlnire, atenție și dialog, la școala lui Dumnezeu: „*Pruncul din Betleem*” (cf. FF

470). O facem cu nota de a vă oferi împreună urările de Crăciun: vă dorim tuturor la unison, în acest Crăciun cu totul special, să aveți îndrăzneala de a dori întotdeauna să auzim, peste tot, în orice circumstanță,

cu fiecare, cu surorile și frații toți, cântarea îngerilor: „Mărire în înaltul cerurilor lui Dumnezeu și pe pământ pace oamenilor pe care el îi iubește!” (cfr. Lc 2, 14).

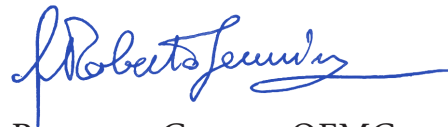
DEBORAH LOCKWOOD OSF
Președinte IFC-TOR

TIBOR KAUSER OFS
Ministru general

MICHAEL ANTHONY PERRY OFM
Ministru general

ROBERTO GENUIN OFMCAP
Ministru general

CARLOS ALBERTO TROVARELLI OFMCONV
Ministru general
Președinte de serviciu al
Conferinței Familiei Franciscane

AMANDO TRUJILLO CANO TOR
Ministru general